

Valtuutettu Saila Rinteen ym. valtuutettujen aloite pihakatuja perustamisesta Raisioon

Kaupunginvaltuusto 09.09.2024 § 78

Valtuutettu Saila Rintee jätti seuraavan aloitteen:

Pihakatu on jalankulku- ja ajoneuvoliikenteelle tarkoitettu liikennemerkillä osoitettu katu, jolla noudatetaan pihakadulle erikseen määritellyjä säännöksiä. Ajoneuvolla pihakadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. Pysäköinti pihakadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla.

Raisiossa on runsaasti asuinalueilla sijaitsevia katuja, joiden varrella ei ole kevyen liikenteen väylää, jolloin jalankulkijat ja pyöräilijät liikkuvat autoliikenteen kanssa samalla tiellä. Pihakatuja perustaminen tällaisille kaduille lisäisi jalkaisin ja pyörällä kulkevien, erityisesti lasten ja vanhusten, turvallista liikkumista kotikaduillaan. Pihakaduiksi sopivia katuja eri asuinalueilla ovat esimerkiksi Tykkimiehenkatu, Laistotie sivukujineen, Solakuja, Kumputien loppuosa ja Kumparekuja sekä Kuovintie ja sen sivukujat.

Esitämme, että Raision kaupunki perustaa kokeiluna Raision eri asuinalueille muutaman pihakadun ja kerää niiden varrella asuvilta palautetta pihakatuja toimivuudesta. Mikäli kokemukset ovat positiivisia, voidaan pihakaduiksi perustaa vaikka kaikki asuinalueiden päättyvät kadut, joilla ei ole kevyenliikenteen väylää.

Raision vihreä valtuustoryhmä

Saila Rintee	Ella Mylly
Niko Toivonen	Jonna Mero
Mirva Salonen	Janne Aso
Juha Jormanainen	Jari Pulkkinen
Pirita Efe	Teija Hurmerinta
Hans Våg	Eveliina Tyyskänen
Anneli Kivijärvi	

Päätös Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 01.10.2024 § 294

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen infralautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Infralautakunta 09.12.2025
931/10.02.02/2024

Valtuutettu Saila Rintee ym. muut esittävät aloitteessaan, että kokeiluna perustetaan muutamille alueille pihakatuja, joista kerätään palautteita asukkailta toimivuuden suhteen. Kokeiluun ehdotettiin mm. Tykkimiehenkatua, Laistotietä sivukujineen, Solakujaa, Kumputien loppuosaa ja Kumparekujaa sekä Kuovintietä ja sen sivukujia. Mikäli kokemukset ovat positiivisia, voidaan pihakaduiksi perustaa vaikka kaikki asuinalueiden päätyvät kadut, joilla ei ole kevyenliikenteen väylää.

Hyvälle kadulle voidaan asettaa vaatimuksia monesta eri näkökulmasta. Vaatimukset voidaan jakaa toiminnallisiin, rakenteellisiin ja kunnossapidollisiin vaatimuksiin. Toiminnallisesta näkökulmasta kadun pitää täyttää liikenteellisen tehtävän mukainen välityskyky, turvallisuus ja esteettömyys mutta toisaalta myös viihtyisyys (oleskelu) keskusta-alueiden liike- ja puistokaduilla. Kadun tulee tukea sen varrella sijaitsevaa maankäyttöä ja toimintoja. Lisäksi kadun mitoituksen ja liikennejärjestelyjen pitää olla yhdenmukaiset koko kadulla. Rakenteellisesta näkökulmasta kadun kestoiän tulee olla vuosikymmeniä ja rakenteiden tarkoituksenmukaisia. Rakenteita tulee tarkastella myös elinkaaren näkökulmasta esim. tulevat tarpeet ja tila. Kadun kunnossapito on koko elinkaaren kestävä prosessi. Kunnossapidossa koneellinen hoito on tehokkainta ja edullisinta. Rakenteiden tulisi mahdollistaa auki kaivaminen ja korjaus niin, saavutetaan alkuperäinen laatutaso. Rakenteiden tulee olla kestäviä ja kestää myös mahdollisia kolhuja.

Useat lait asettavat vaatimuksia pihakaduille. Tieliikennelain mukaan pihakatu osoitetaan virallisella liikennemerkillä E24 ja sen päättymisen liikennemerkillä E25. Enimmäisnopeus pihakaduilla on 20 km/h ja nopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi. Jalankulkijoilla on esteetön kulkuoikeus koko kadulla ja ajoneuvon kuljettajilla on väistämisvelvollisuus heihin nähden. Pysäköinti on sallittua vain merkityillä pysäköintipaikoilla. Pihakadulta poistuttaessa tai sille tultaessa on väistettävä muuta liikennettä.

Rakentamislain (31 § ja 33–36 §) mukaan kadun tulee olla turvallinen ja esteetön kaikille kadun käyttäjille. Myös Suomen rakentamismääräyskokoelma ohjaa hidaskatujen ominaisuuksia. Helsingin kaupunkitilaohjeen mukaan pihakaduilla ei saa olla erillisiä jalkakäytäviä ja koko poikkileikkauksen tulee olla samassa tasossa. Näkemävaatimukset risteysalueille ovat vähintään 5 metriä kumpaankin suuntaan eikä yli 0,5 metriä korkeampia näkemäesteitä sallita. Pysäköinnin osalta sallitaan vain lyhytaikaista vieras- tai asiointipysäköintiä, jotka on osoitettu eri pintamateriaaleilla tai rajauksilla. Liikennemäärän tulisi olla alle 500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Sisäasiainministeriö antoi vuonna 1982 ohjeen pihakaduille asetettavista erityisvaatimuksista. Ohje oli varsin yleisluonteisesti määritelty. Pihakatujen yleisvaikutelman tulee olla sellainen, että ajoneuvon kuljettaja havaitsee liikkuvansa alueella, jolla tulee ajaa hitaasti ja väistää jalankulkijoita. Ajonopeuksien alentaminen sallittuun 20 km/h:iin edellyttää ajouran muotoilua kapeammaksi ja erilaisten hidastimien käyttöä (riittävät näkemät). Etäisyys pihakatualueen jokaisesta pisteestä ulos tulisi olla alle 200 metriä. Kadun toteuttamisessa suositellaan käytettäväksi kalusteita ja istutuksia sekä useita erilaisia päällysteitä rinnakkain. Myös kadunrakennuksen teknisissä ohjeissa (Katu 90) ja uusimmassa verkkoversiossa (katu2020) otetaan kantaa toteutukseen sekä pihakatujen rooliin toiminnallisen luokan näkökulmasta. Pihakaduille asetettuja erityisiä suunnittelu- päämääriä toteutetaan mm. istutuksilla, kalusteilla, erilaisilla päällysteillä

sekä katutilan huolellisella kokonaissuunnittelulla. Ajotilan leveys suunnitellaan verrattain kapeaksi eli välille 2,8–3,2 metriä. Ajotila suunnitellaan polveilevaksi ja mutkittlevaksi. Yhtäjaksoisen suoran osuuden pituus saa olla korkeintaan 50 metriä. Sisäänajokohta pihakadulle tulisi osoittaa poikittaisella viistotulla reunakivellä ja lisäksi käytetään korostuskeinoja kuten kavennuksia, pollareita, istutuksia tai kiveyksiä. Pihakaduiksi soveltuvat erityisesti tiiviiden keskusta-alueiden asuntokadut, jolloin ne onnistuneesti toteutettuina lisäävät asukkaiden käytössä olevaa yhteistä ulkotilaa. Pihakaduiksi eivät sovellu pää- ja kokoojakadut eivätkä muut sellaiset kadut, joilla on läpiajo- tai joukkoliikennettä sekä runsaasti huolto- tai raskasta liikennettä.

Pihakatujen perustaminen ei siis tarkoita pelkästään liikennemerkin asettamista päättyvän tonttikadun alkuun. Pihakatujen suunnittelussa oleellista on saada aikaan tunne, että ensisijainen liikennemuoto ei ole ajoneuvo-liikenne. Tunteen syntymiseen vaikuttaa katutila eli ympäristö. Hyvin harva katu on luontaisesti katu ympäristöltään esitetyn kaltainen ja vaatii muutoksia. Tällöin katu on suunniteltava uudestaan ja asetettava suunnitelmat nähtäville sekä toteutettava suunnitelmien mukaisesti. Kyseinen prosessi vaatii talousarviovarauksia toteutuksen suhteen. Toimivuuden näkökulmasta rakenteellisten hidastimien (töyssyt, sivuttaissiirtymät, kavennuksen ja edellisten yhdistelmät) avulla nopeuksia saadaan pudotettua mutta keinotekoiset ratkaisut eivät luo viihtyisyyttä.

Lakien asettamat vaatimukset saattavat aiheuttaa ongelmia pihakatujen suhteen. Jos kadulla pysäköinti on aikaisemmin ollut sallittua, pihakaduiksi muuttamisen jälkeen pysäköinti on sallittu ainoastaan merkityillä paikoilla, joiden järjestäminen toisella tavalla saattaa olla hankalaa käytössä olevan tilan vuoksi. Pysäköintijärjestelyt aiheuttavat todennäköisesti harmeja asukkaille.

Jos sovelletaan edellä mainittuja pihakaduille asetettuja vaatimuksia, ainoastaan Tykkimiehenkatu olisi profiililtaan sopiva kokeiluun. Kumputie, Solakuja, Laistotie ja Kuovintie ovat maankäytöllisesti suhteellisen tehotonta omakotialuetta ja sijaitsevat puistoalueiden läheisyydessä.

Esittelijä

Tekninen johtaja Timo Oja

Päätösehdotus

Infralautakunta antaa valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Päätös